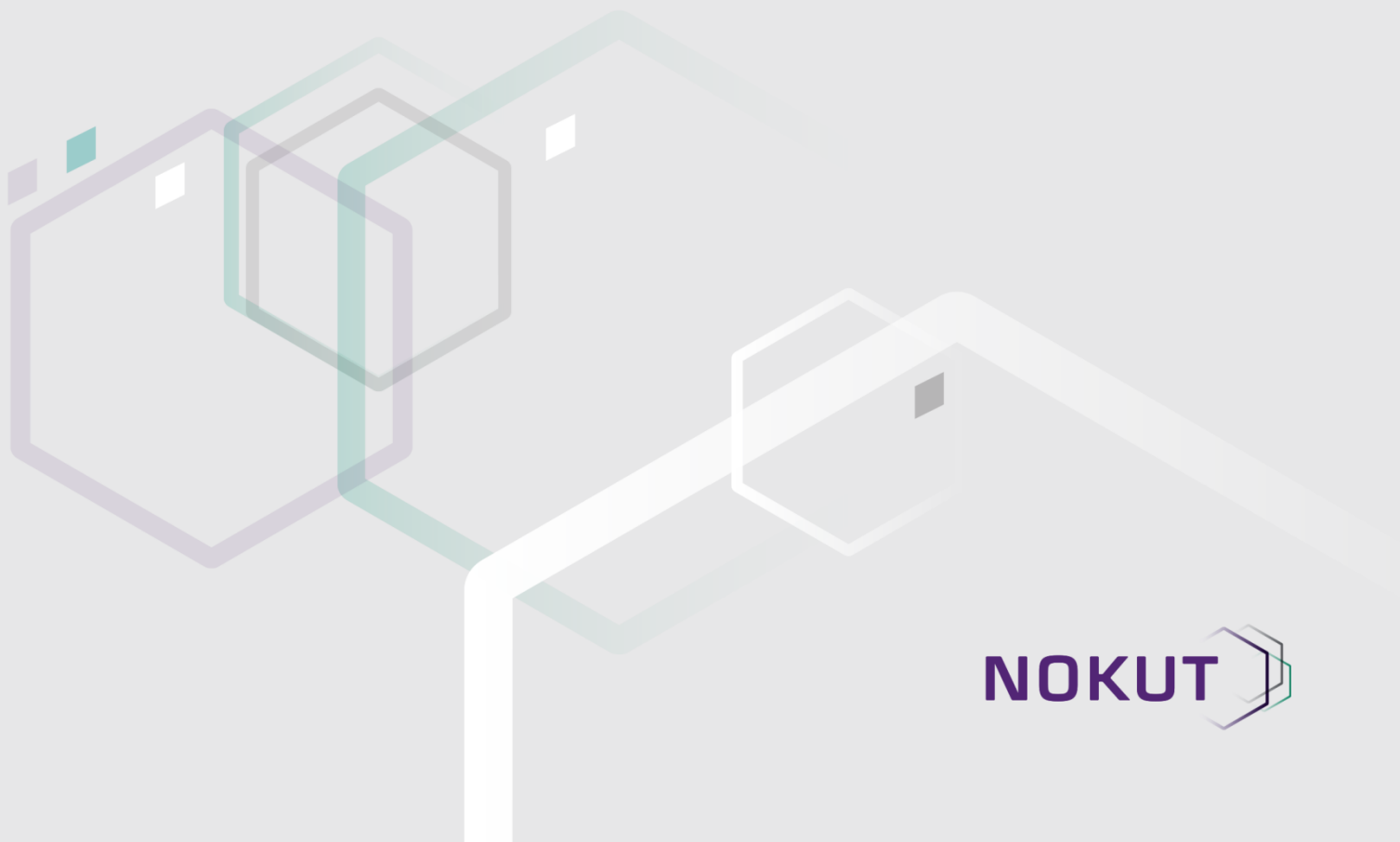

NOKUTs tilsynsrapporter

Samspill mellom dyr og mennesker – dyreassisterte aktiviteter

Fagskolen Innlandet

Oktober 2018

NOKUT

NOKUT kontrollerer og bidrar til kvalitetsutvikling ved lærestedene. Dette gjør vi blant annet gjennom å akkreditere nye utdanningstilbud. Institusjonene som gir høyere utdanning har ulike fullmakter til å opprette nye studier. Dersom en institusjon ønsker å opprette et utdanningstilbud utenfor fullmaktsområdet sitt, må den søke NOKUT om dette.

Institusjon:	Fagskolen Innlandet
Studietilbudets navn:	Samspill mellom dyr og mennesker – dyreassisterte aktiviteter
Grad/Studiepoeng	60
Studieform	Nettbasert med samling
Sakkyndige:	Elisabeth Johansen, Catharina Carlsson og Marit Berg
Dato for vedtak:	03.10.2018
NOKUTs saksnummer	18/01971

Forord

Fagskoleutdanning er yrkesrettet utdanning som bygger på fullført videregående opplæring eller tilsvarende realkompetanse. En fagskoleutdanning har et omfang på minst et halvt år og maksimalt to år som heltidsutdanning. Betegnelsen fagskoleutdanning er beskyttet gjennom fagskoleloven. For å kunne bruke betegnelsen, må utdanningen være godkjent av NOKUT.

Vurderingsprosessen starter med at en tilbyder søker NOKUT om godkjenning av en utdanning. Søknaden blir først gjenstand for en innledende vurdering der NOKUT avklarer om forutsetningene er til stede for videre behandling. I den innledende vurderingen av søknader fra tilbydere som ikke allerede har en godkjent fagskoleutdanning, ser NOKUT også på om tilbyder oppfyller kravene til styringsordning, reglement/forskrift og system for kvalitetssikring.

Søknader som tilfredsstillter forutsetningene for behandling blir vurdert av eksterne, uavhengige sakkyndige oppnevnt av NOKUT. De sakkyndige vurderer søknaden opp mot kravene i fagskoletilsynsforskriften kapittel 3.

Til den sakkyndige vurderingen har NOKUT oppnevnt:

- Elisabeth Johansen
- Catharina Carlsson
- Marit Berg

Når de sakkyndige har funnet at ett eller flere av de faglige kriteriene ikke er oppfylt på en tilfredsstillende måte, sendes et rapportutkast (kapittel 3 i denne rapporten) til tilbyder for kommentarer. Tilbyder kan da påpeke mangler eller misforståelser i de sakkyndiges innstilling. NOKUT tillater i tillegg mindre justeringer. De sakkyndige vurderer tilbakemeldingene fra tilbyder, før NOKUT konkluderer og fatter endelig vedtak. Når tilbyder ikke kommer med tilsvaer, erstattes siste setning med: De sakkyndige vurderer eventuelle tilbakemeldinger fra tilbyder, før NOKUT konkluderer og fatter endelig vedtak. Tilbyder har ikke kommet med et tilsvaer i forbindelse med denne søknaden.

I denne rapporten er har vi samlet alle vurderingene som danner grunnlag for vårt vedtak. **NOKUT har konkludert med at søknaden ikke tilfredsstillter alle kravene for godkjenning av fagskoleutdanning.** Det er mulig å søke NOKUT på nytt, men da forventer vi at søker har forbedret utdanningskvaliteten i henhold til vurderingene vi har gitt i denne rapporten (må-punktene).

NOKUT, 3.oktober 2018

Øystein Lund

tilsynsdirektør

Innhold

1	Informasjon om søkeren	1
1.1	Informasjon om tilbyder og utdanningen	1
2	System for kvalitetssikring og grunnleggende forutsetninger for å tilby fagskoleutdanning	1
3	Sakkyndig vurdering av utdanningen	1
3.1.	Oppsummering	1
3.2	Grunnleggende forutsetninger for å tilby fagskoleutdanning (§ 3-1).....	2
3.3	Læringsutbytte (§ 3-2)	8
3.4	Utdanningens innhold og oppbygning (§ 3-3).....	12
3.5	Undervisningsformer og læringsaktiviteter (§ 3-4).....	16
3.6	Fagmiljøet tilknyttet utdanningen (§ 3-5).....	19
3.7	Eksamen og sensur (§ 3-6)	23
3.8	Infrastruktur (§ 3-7)	24
3.9	Konklusjon etter sakkyndig vurdering	25
4	Tilsvarsrunde	25
4.1	Søkerens tilbakemelding.....	25
4.2	Sakkyndig tilleggsvurdering.....	32
4.3	Endelig konklusjon fra sakkyndig komité	33
5	Vedtak	34
6	Dokumentasjon	34
	Vedlegg 1:	35

1 Informasjon om søkeren

1.1 Informasjon om tilbyder og utdanningen

Oppland Fylkeskommune søkte NOKUT 29.01.2018 om godkjenning av *Samspill mellom dyr og mennesker – dyreassisterte aktiviteter* som fagskoleutdanning. Utdanningen er på 60 fagskolepoeng som gis på deltid over 2 år. Den omsøkte undervisningsformen er nettbasert med samlinger, og den stedbaserte undervisningen vil finne sted på Fagskolen Innlandet studiested Hvam.

Søker har allerede godkjente fagskoleutdanninger.

2 System for kvalitetssikring og grunnleggende forutsetninger for å tilby fagskoleutdanning

Fra og med høsten 2017 vurderer ikke NOKUT om forutsetningene for å søke om godkjenning, er oppfylt for tilbydere som allerede har godkjente utdanninger. Vi vurderer heller ikke systemet for kvalitetssikring. Derfor inneholder ikke denne rapporten noen administrativ vurdering av kravene i fagskoletilsynsforskriften §§ 3-1 og 5-1. De sakkyndige vurderer likevel kravene i § 3-1 (1) a og § 3-1 (2) - (6).

I stedet vil NOKUT kvalitetssikre grunnleggende forutsetninger og system for kvalitetssikring ved en periodisk gjennomgang av alle tilbyderes administrative og organisatoriske rutiner. Det vil komme mer informasjon om ordningen på www.nokut.no.

3 Sakkyndig vurdering av utdanningen

Teksten i dette kapittelet er de sakkyndiges vurdering. Der det forekommer «vi», er det et uttrykk for de sakkyndige. Paragrafene i parentes i overskriftene henviser til tilsvarende paragrafer i fagskoletilsynsforskriften. Teksten i boksene er fra fagskoletilsynsforskriften.

3.1. Oppsummering

Det er et godt engasjement som har ført til søknaden fra tilbyder. Det er i tiden at denne type utdanning blir utformet og gitt som et tilbud i Norge. Fagskoleutdanningen vil kunne bli brukt som et springbrett mot videre utdanning for yngre studenter, videreutdanning innen dyreassisterte aktiviteter for ulike helseprofesjoner, i tillegg til å danne et grunnlag for utforming av obligatoriske kurs til KSL-godkjenningen (Kvalitetssikringssystem i landbruket) og kvalitetssikring av velferdstjenester på «Inn på tunet gårdsbruk».

I og med at dette er første studietilbud på fagskolenivå innen dyreassisterte aktiviteter som tilbys i Norge, var vi svært fornøyde med at søker hadde valgt nettbasert undervisning med samlinger som gjennomføringsmodell. Dette nettopp fordi studiet på denne måten vil være tilgjengelig for et mye større segment. Vi ble derfor skuffet da vi ikke fant noen god beskrivelse på den nettbaserte delen av utdanningen og at antall samlinger var for ambisiøst. Om utdanningen skal være nettbasert, noe vi gjerne ser at den er, må det legges til presiseringer om hvordan opplæringen skal foregå, hvordan det sørges for teknisk support, samt hvordan kompetansen til lærerne ser ut. Tilbyder må spesifisere lærernes nettpedagogiske kompetanse eller vise til en plan for opplæring av ansatte i nettpedagogikk.

Det er inngått mange gode samarbeidsavtaler med yrkesfeltet for å sikre bredde, markedsføring av studiet, utvikling av studiet etterhvert som fagfeltet utvikler seg, faglig tyngde og stabilitet i nettverket rundt studiet. Vi ønsker at kravet til realkompetanse senkes til «23-3» da den blir tilgjengelig for et bredt spekter av kandidater. Rammebetingelser for opptakskrav og målgruppe bør gjennomgås og være på linje med de valgene tilbyder tar når de endrer søknaden.

Gjennomgående er utdanningens innhold for ambisiøst, i antall samlinger, timer og ut fra de kunnskapsmålene som er satt opp. Her foreslår vi at tilbyder velger å avgrense til dyreassisterte aktiviteter. Det er viktig at man ikke går inn på andre profesjoners områder. Veileder har ikke kompetanse innen dyreassistert intervensjon.

Når det gjelder praksis, trengs det klargjøringer rundt veiledning, spesielt den som finner sted på egen gård. Fagskolen må vise hvordan veileder skal forholde seg til at synet på dyrehold har endret seg, og hvordan de skal få opplæring i å møte ulike syn blant studentene.

Det som mangler under læringsutbyttet, er personlig profesjonell utvikling. Dette må komme med i utdanningen, siden ansvaret for selve innholdet i dyreassisterte aktiviteter, og ansvaret for brukeren og dyret, ligger på studentene som skal bli yrkesutøvere. Her er det viktig at veileder og fagskolen har en god dialog om hva studentene skal få av utbytte gjennom praksis, hva de skal utvikle og hva de skal bli trygg på av oppgaver og aktiviteter. Det må komme fram tydelig hva kandidaten skal kunne, vite og være i stand til å gjøre ved fullført utdanning slik at studentene kan erverve seg disse ferdighetene før eksamener og vurderinger.

Ikke alle deltakere/ brukere som kommer til en gård opplever møtet som udelt positivt. De som tar utdanningen må utvise forståelse for dette, lære å håndtere dette og tilrettelegge for at deltakerne/ brukerne skal få positive opplevelser. Til slutt anbefaler vi tilbyder å inkludere markedsføring i studieplanen.

3.2 Grunnleggende forutsetninger for å tilby fagskoleutdanning (§ 3-1)

3.2.1 Opptak

(1) Krav i fagskoleloven med forskrifter skal være oppfylt. NOKUT vurderer følgende krav:

- a) Grunnlag for opptak. Grunnlaget for opptak skal være relevante kvalifikasjoner på nivå 4 i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring. Søkere har krav på å få vurdert om de er kvalifisert for opptak til en utdanning på grunnlag av realkompetanse.

Vurdering

Tilbyder skriver i studieplanen at ordinært opptakskrav er fullført og bestått videregående opplæring innenfor

- naturbruksprogrammet, alle programområder
- helse- og oppvekstfag, programområdene helsearbeiderfaget og barne- og ungdomsarbeiderfaget
- design- og håndverk, programområdet aktivtør

Videre skriver tilbyder at opptakskrav kan være *«realkompetanse basert på yrkespraksis og/eller annen relevant utdanning»*. For opptak på grunnlag av realkompetanse kreves at søkeren må være over 23 år og ha minst fem års relevant yrkespraksis der samspill mellom dyr og mennesker har en sentral rolle. Relevante kurs og annen utdanning vil kunne vektlegges i vurderingen. Videre: *«Vurderingen baseres på gjeldene utdanningsprogram for utdanningen. Det må også kunne dokumenteres tilstrekkelig grunnlag i felles allmenne fag tilsvarende læreplanene i VG1 og VG2 i yrkesfaglige utdanningsprogram»*.

Vi har hatt problemer med å forstå hvorfor det inkluderes fullført og bestått design- og håndverk som en av studieretningene gitt at dette er et studie basert på landbruk med dyr som det grunnleggende tema gjennom studiet. For i så fall burde utdanningsretninger innen miljø, hagebruk og liknende være like kvalifiserende om ikke mer. Vi mener at tilbyder bør trekke design og håndverk som formelt kompetansekrav og heller vurdere om de vil utvide opptakskravet til flere studieretninger innen landbruk og miljø som er mer relevante for fagområdet samspill mellom mennesker og dyr.

Vi mener at tilbyder bør senke kravet til realkompetanse fra fem års relevant yrkespraksis til tre år. Da vil studiet kunne nå en mye større studentmasse. Dette vil være positivt for Fagskolen Innlandet ved at studieplassene lettere vil bli fylt opp. Samspill mellom dyr og mennesker er et satsningsområde som ikke er så kjent enda, slik at å nå et bredere segment vil etter vår mening være av større betydning enn at de har to år ekstra med yrkeserfaring.

Tilbyders krav til yrkespraksis der samspill mellom dyr og mennesker har en sentral rolle, tyder på en misforståelse fra tilbyders side. Søkere som får opptak fra videregående skole avkreves ikke å ha kompetanse fra samspill mellom dyr og mennesker. Formålet med realkompetansevurdering er å vurdere om en søker, som ikke har den formelle kompetansen som kreves for opptak, likevel har de nødvendige kvalifikasjonene. Tilbyder må rette opp dette og bestemmelsene bør være så tydelige på hva som er kvalifiserende, slik at søkere kan se hvilken mulighet til opptak de har.

I en setning i søknadsskjemaet under overskriften *«Innhold og emner»*, i avsnittet om *«Begrunn kort valg av emner og redegjør for hvorfor eventuelt andre sentrale emner er utelatt»* kommer det frem at søker legger opp til at studentene allerede har en høyere utdanning og arbeidslivserfaring fra profesjonene; landbruksfag, helsefag eller pedagogikk. Dette setter andre rammebetingelser for studentene enn hva vi leser oss frem til i søknaden under opptakskrav. Tilbyder kan ikke legge til grunn at søkere må ha kompetanse fra høyere utdanning eller arbeidslivserfaring. En student skal kunne oppnå denne utdanningens læringsutbytte basert på kvalifikasjoner fra videregående.

Opptakskravene og målgruppe for studiet henger ikke sammen. Opptakskravet om fullført og bestått videregående utdanning åpner opp for unge søkere, noe som vi anser som positivt. Dette både i forhold til å inkludere de yngre inn i fagfeltet, men også fordi disse i større utstrekning har mulighet og kapasitet til å gjennomføre et to års deltidsstudium. Yngre søkere som ikke er etablert i yrkeslivet

enda, har i høyere utstrekning mulighet til å delta på så mange samlinger som tilbyder legger opp til. Mens målgruppen som tilbyder ramser opp; selvstendig næringsdrivende, ansatte i institusjoner, ansatte på gård, ledere innen DAI, vil ha større utfordringer med å finne avløserer eller vikarer for å kunne reise bort fra egen gård eller eget arbeid for å delta på så mange samlinger som studiet per nå legger opp til.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må

- klargjøre om det legges opp til at studentene allerede skal ha en høyere utdanning og arbeidslivserfaring fra profesjonene; landbruksfag, helsefag eller pedagogikk

Tilbyder bør

- fjerne opptakskravet om bestått Design- og håndverk
- vurdere å inkludere flere opptakskrav innen landbruk og miljø
- senke kravet til realkompetanse fra fem til tre år
- sette like rammebetingelser for studentene i alle dokumenter som sendes inn sammen med søknad om utdanningen

3.2.2 Samarbeid med yrkesfeltet

(2) Tilbyder skal samarbeide med aktører i yrkesfeltet og delta i faglige nettverk som sikrer at utdanningens læringsutbytte er relevant for yrkesfeltet.

Vurdering

Samarbeid med aktører i yrkesfeltet

Samarbeidsavtaler med yrkesfeltet er vedlagt søknaden og disse beskriver hvordan tilbyder og yrkesfeltet skal samarbeide om praksisplasser og utvikling av studiet. Det er vedlagt avtaler med Inn på tunet Norge Sa¹ og Inn på tunet-Akershus SA. Avtaler foreligger også om samarbeid med Fylkesmannen i Oslo og Akershus og Fylkesmannen i Hedmark. Under presenterer vi innholdet i de ulike avtalene:

- Inn på tunet (IPT)- Norge: I tillegg til praksisplasser består samarbeidet i at IPT-Norge vil være positive til forespørsler om undervisning, være med på å videreutvikle utdanningen og informere om tilbudet gjennom sine kanaler
- Inn på tunet Akershus SA: I tillegg til praksisplasser består samarbeidet i å kunne forespørres om undervisning; informere om tilbudet; dele prognoser, bedriftsundersøkelser og annen relevant informasjon; bidra med faglig stoff, problemstillinger og veiledning til prosjektoppgaver og hovedprosjekt
- Fylkesmannen i Oslo og Akershus: I tillegg til praksisplasser består samarbeidet i at

---

¹ «Inn På Tunet» vil forkortes videre med «IPT»

Fylkesmannen vil være positive til forespørsler om undervisning, være med på å videreutvikle utdanningen, delta i Fagråd ved Fagskolen Innlandet, informere om tilbudet gjennom sine kanaler og dele prognoser, bedriftsundersøkelser og annen relevant informasjon

- Fylkesmannen i Hedmark: Fylkesmannen vil bidra i å utvikle studiet, delta i Fagråd og bidra i informasjons- og undervisningssammenheng

Vi vurderer samarbeidsavtalene til å være utfyllende og gode, og de viser at fagskolen i tilstrekkelig grad samarbeider med yrkesaktører.

Deltakelse i faglige nettverk

Det er vedlagt en samarbeidsavtale med Institutt for folkehelsevitenskap, NMBU, om undervisning, diskusjon om videreutvikling av utdanningen og at NMBU skal bistå med sensorer.

Vi vurderer samarbeid med forskjellige aktører som godt nok.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

3.2.3 Standarder, konvensjoner og avtaler

(3) Utdanninger som reguleres av nasjonale eller internasjonale standarder, konvensjoner og avtaler skal tilfredsstillende kravene i disse.

Beskrivelse

Kravet er ikke relevant for denne utdanningen.

3.2.4 Praksisavtaler

(4) For utdanninger med praksis skal det foreligge avtaler som regulerer vesentlige forhold av betydning for studentene.

Vurdering

Søknaden inneholder omtale av hvordan praksis tilrettelegges for og gjennomføres. Det beskrives også hvordan studentene har tilgang til veiledning fra faglærer og praksisveileder.

I studieplanen omtales praksis på sidene 11 og 12. Vedrørende om ordningen sikrer at alle studenter får en tilfredsstillende praksisplass: «For Bolk 1 har Fagskolen Innlandet, studiested Hvam ansvar for at praksisplasser skaffes, og/eller godkjenner praksisplasser. For bolk 2 har studentene et større eget ansvar for å skaffe praksisplass, men Fagskolen Innlandet, studiested Hvam bistår om nødvendig. Fagskolen Innlandet, studiested Hvam skal alltid godkjenne praksisplasser». Søker må ta ansvar for å skaffe alle studenter en tilfredsstillende praksisplass, da det gjennom hele utdanningen er de som skal

ha ansvar for at alle studentene får tilfredsstillende og relevant praksis. Studentene kan eventuelt fremme ønsker, om de har alternative forslag til praksisplass.

I søknaden om eksterne praksisveiledere skriver fagskolen at «*Praksisutplassering kan skje på gård eller i institusjon der dyreassisterte intervensjoner benyttes som et målrettet og aktivt tiltak*». Tilbyder må synliggjøre opplegget for kvalitetssikring av praksisstudiene og synliggjøre hvordan det løses med praksisveileder/ mentor dersom praksisen gjennomføres på egen gård. Om kandidaten er på egen gård, kan det innebære at kandidaten jobber helt alene uten veileder. Det er ikke uvanlig at de som jobber innenfor dette feltet driver virksomhet i egen regi. Det å få gjennomføre praksis på egen gård, innebærer i så fall ingen muligheter til dialog eller refleksjon med noen annen yrkesutøver.

Fagskolen må gi praksisveiledere opplæring i hvordan de skal møte eventuelle studenter som går ut i praksis med en betydelig mer kritisk holdning til dyrehold og dyrevelferd enn veileder er forberedt på. Synet på dyrehold har endret seg, og det må komme tydelig fram hvordan skolen forholder seg til dette.

I studieplanen skriver tilbyder at god dyrekunnskap er vesentlig for å lykkes, og derfor er studieplanen lagt inn under fagområdet landbruk. Vil det si at kravet til praksisveileder i første rekke er å ha god kunnskap om dyrene? Hvordan passer dette i tilfelle inn under studiets mål om å utdanne praktiske yrkesutøvere som også har en teoretisk forståelse for hvordan samspill mellom dyr og mennesker kan brukes som et supplerende tiltak i et forebyggende, stimulerende og rehabiliterende perspektiv i et målrettet tilbud overfor deltaker/ulike deltakergrupper?

Det er viktig at tilbyder begrenser seg til begrepet dyreassisterte aktiviteter og ikke bruker dyreassisterte intervensjoner. Ved å bruke begrepet «aktiviteter» begrenses kravet til lærerstaben og praksisveileder/ praksissted til ikke å måtte ha en yrkesprofesjon innen helse i tillegg til å drive med dyreassisterte aktiviteter. Dette er et må punkt da lærerstaben ikke besitter nok kunnskap og kompetanse på det brede fagfeltet av helserettede profesjoner som dyreassisterte intervensjoner omfatter.

Tilbyder må også synliggjøre opplegget for kvalitetssikring av praksisstudiene og synliggjøre hvordan det løses med praksisveileder/ mentor dersom praksisen gjennomføres på egen gård.

Mal for praksisavtale vedlagt:

- Mal for praksisavtale med omtale av veiledning fra faglærere og praksisveileder.

Tilbyder må synliggjøre opplegget for kvalitetssikring av praksisstudiene i malen for praksisavtale.

Aktuelle praksisplasser

Tilbyder har vedlagt en oversikt over aktuelle praksissteder fra Akershus fylkeskommune (ikke signert).

Inngåtte praksisavtaler eller intensjonsavtaler

Tilbyder har vedlagt tre signerte intensjonsavtaler:

- signert avtale med Fylkesmannen i Oslo og Akershus som vil bistå i å finne gode praksisplasser
- signert avtale med Inn på tunet – Akershus SA som vil bistå i å finne gode praksisplasser
- signert avtale med Inn på tunet Norge SA som vil bistå i å finne praksisplasser for studentene

Vi vurderer dette til å være godt nok dersom tilbyder begrenser seg til dyreassistert aktivitet.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må:

- benytte begrepet dyreassisterte aktiviteter i stedet for dyreassisterte intervensjoner
- beskrive i malen for praksisavtale hvordan de skal gjennomføre kvalitetssikring av praksisstedene
- beskrive hvordan de skal kvalitetssikre praksisveilederne, hvem skal være veileder- samt hvordan oppfølging av praksis på egen gård vil bli gjennomført
- gi tilstrekkelig opplæring av praksisveilederne til at de skal kunne takle ulike reaksjoner hos studentene når de kommer ut i praksis
- sørge for at det er samsvar mellom praksisstedenes tilbud om dyreassisterte aktiviteter og de ulike kompetansemålene gjennom studiet
- sørge for at eksterne veiledere har den nødvendige kompetansen og kapasiteten som elevene trenger og har krav på for å sikre faglig fremgang og personlig utvikling
- ta ansvar for å skaffe alle studentene en tilfredsstillende praksisplass som gir dem relevant erfaring
- synliggjøre opplegget for kvalitetssikring av praksisstudiene og synliggjøre hvordan det løses med praksisveileder/ mentor dersom praksisen gjennomføres på egen gård

3.2.5 Fagskolepoeng og arbeidsmengde

(5) Utdanningen skal ha et omfang av 30, 60, 90 eller 120 fagskolepoeng.

(6) Det totale antall arbeidstimer for studentene skal normalt være mellom 1500–1800 timer per år.

Vurdering

Utdanningen har et omfang på 60 fagskolepoeng (fp). I søknaden er det totale antallet arbeidstimer angitt til 1576 pr år. Dette er innenfor rammen for 60 fagskolepoeng gitt av NOKUT.

Ut fra studieplanen er det mye som skal inn i et ett års studium, selv om dette gjennomføres som et deltidsstudium over 76 uker. Vi mener at innholdet i utdanningen er for ambisiøst.

I søknaden er det oppgitt at utdanningen tilbys nettbasert med samlinger. Det oppgis 22 stedbaserte samlinger (oppgitt i studieplanen som 3 én-dagsamlinger, 16 to-dagers samlinger og 3 tre-dagers samlinger) og 1 nettsamling mellom lærer og studenter hver uke mellom samlingene (lengde på nettmøtene angis ikke) i løpet av utdanningsforløpet. Vi mener dette virker svært intensivt. Vi vil tro at denne arbeidsmengden vil overstige det som er tillatt for et studie på 60 fp.

Tilbyder skriver i den skjematiske oversikten over emner og innhold på side 10 i studieplanen, at utdanningen løper over totalt 76 uker. Når vi plusser sammen ukene i oversikten kommer vi imidlertid frem til 68 uker. Totalsummen for antall timer i tabell 2.1 er heller ikke riktig summert. Dersom dagens studieplan skulle vært gjennomført som et fulltidsstudie hadde det gitt en ukentlig sum for

arbeidstimer på over 46 timer (1576 timer/ 34 uker). Dette er for ambisiøst og blir en kraftig belastning på studenten og dermed må emnene revurderes og omfanget på de ulike tema kortes ned.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må

- revurdere og kutte ned på omfanget på de ulike temaene
- skrive riktig sum på antall timer og uker i studieplanen
- redusere antall samlinger og nettmøter

3.3 Læringsutbytte (§ 3-2)

Utdanningen skal gi ett samlet læringsutbytte som er relevant for yrkesfeltet. Læringsutbyttet skal beskrive kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse som studentene oppnår etter fullført utdanning, jf. Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring.

Vurdering

Vi mener at tilbyder har utformet de overordnede læringsutbyttene godt, vi har likevel noen kommentarer. Her tar vi for oss den overordnede læringsutbyttebeskrivelsen. Vi viser til 3.3.2 Utdanningens innhold og emner for vurderingen av utbyttebeskrivelsene for de enkelte emnene.

Overordnet læringsutbytte

Utdanningens læringsutbytte angis slik i studieplanen:

Kunnskap

Kandidaten...

- har kunnskap om hvordan samspillet mellom dyr og mennesker kan brukes til å styrke deltakernes livsmestring og helsefremmende tiltak
- (fysisk og psykisk helse og sosiale ferdigheter)
- har kjennskap til dyreassisterte intervensjoner og bruk av dyr som medhjelpere i arbeidet med mennesker som har spesielle behov
- har innsikt i sentrale lover, forskrifter og standarder som regulerer plikter og rettigheter for deltakerne i tilbudet og krav til dyrevelferd
- har forståelse for dyras behov og hvordan de ulike aktivitetene påvirker dyret
- kan oppdatere sin kunnskap om forebyggende og helsefremmende aktiviteter som bidrar til læring og mestring, der dyr blir brukt som medhjelpere
- forstår betydning av dyreassisterte aktiviteter i et individ- og samfunnsperspektiv

Ferdigheter

Kandidaten:

- kan anvende kunnskap om dyras adferd og ivareta deres behov i samhandling med mennesker
- kan samhandle og bygge relasjoner med deltakerne av tilbudet, pårørende, frivillige og andre yrkesgrupper
- kan kartlegge og identifisere deltakernes behov, og planlegge og gjennomføre aktiviteter med dyr som fremmer/styrker deltakernes livsmestring og fremmer helse
- kan finne, bruke og henwise til informasjon og fagstoff som er relevant for dyreassisterte intervensjoner

Generell kompetanse

Kandidaten:

- har forståelse for yrkesetiske prinsipper/retningslinjer og standarder som er relevante innenfor dyreassisterte intervensjoner
- har utviklet en etisk grunnholdning til deltakerne i tilbudet og deres pårørende som ivaretar brukermedvirkning og deltakernes integritet i tillegg til dyras velferd
- kan bygge relasjoner med deltakerne av tilbudet og pårørende slik at mestring og brukermedvirkning ivaretas i det forebyggende, lærende og stimulerende arbeidet
- kan bygge relasjoner med kollegaer på tvers av arbeidsplasser og fagprofesjoner i et samarbeid om tjenestetilbudet til deltakerne og for dyras velferd
- kan utvikle arbeidsmetoder og tjenester til deltakerne av, og dyra i, tilbudet gjennom kunnskapsdeling, bevisstgjøring og etisk refleksjon på arbeidsplassen

Det andre punktet under kunnskap: «*har kjennskap til dyreassisterte intervensjoner*» mener vi må endres til «*har kjennskap om dyreassisterte aktiviteter i arbeid med mennesker som har spesielle behov*». Å mene at denne utdanningen skal gi kjennskap om dyreassisterte intervensjoner er ikke rimelig med den tidsrammen som settes opp eller det nivået som fagskoleutdannelsen tilbyr.

Det fjerde punktet under ferdigheter, «*kan finne, bruke og henwise til informasjon og fagstoff som er relevant for dyreassisterte intervensjoner*» må endres slik at det handler om dyreassisterte aktiviteter (se kommentarer over om avgrensning til dyreassisterte aktiviteter).

Det første punktet under generell kompetanse må avgrenses til dyreassisterte aktiviteter, da utdanningen ligger på fagskolenivå og ikke på universitets- eller høgskolenivå.

Generelt savner vi læringsutbytte som definerer studentenes fremtidige funksjon i dyreassisterte aktiviteter som profesjonelle aktører. Personlig profesjonell utvikling må være inkludert som læringsutbytte da ansvaret for selve innholdet i aktiviteten, for brukeren og dyret ligger på dem som

aktivitør først og fremst. I studieplanen skriver tilbyder under begrepsavklaringer at utvikling av relasjonskompetanse krever bevissthet og evne til refleksjon over hvordan egne holdninger innvirker på ens atferd og hvordan atferd, generelt og i spesifikke situasjoner, innvirker på andre menneskers og dyrets oppfatning av situasjonen. Det finnes dog ikke noe om dette i det overordnet læringsutbytte.

Yrkeskompetansen

Sitat fra studieplanen s 9:

1.8 Bruk av kompetanse etter gjennomført fagskoleutdanning

«Fagskoletilbudet er et studium innen yrkesrettet høyere utdanning som retter seg mot flere målgrupper; sjølstendig næringsdrivende, ansatte i institusjoner, ledere innen dyreassisterte intervensjoner og ansatte på en gård eller institusjon som aktivt benytter DAT som et verktøy. Studiet vil også gi fagkvalifikasjoner med mulighet til å søke praktisk – pedagogisk utdanning (PPU) for å utdanne seg som faglærere på videregående skoler.

Det forventes stadig økende krav for utførelsen av arbeidsutførelse i samspillet mellom dyr og mennesker. Landbruksnæringen har utviklet sitt eget kvalitetssystem; Kvalitetssystem i landbruket (KSL). 4 av disse standardene vil være aktuelle i dette studiet der gården er arena. Dette er KSL Standardene 1 Generelle krav til gården, 2 Helse miljø og sikkerhet, 11 Inn på tunet og 12 Hest i næring (URL: <https://www.matmerk.no/no/ksl/ksl-standarder/ksl-standarder-bokmaal>)».

Fagskolen må tydeliggjøre og spissformulere kvalifikasjonene da dette skal stå på vitnemålet til studentene. Per nå er det for mange kvalifikasjoner til at det gir et konsist og godt innblikk i hva studentene står igjen med etter endt studie. Studenten kan ikke tilegne seg kompetanse nok til å gjennomføre dyreassisterte intervensjoner slik pensumlitteraturen, lærersammensetningen og undervisningen er lagt opp nå. Litteraturen handler først og fremst om dyrevelferd, samspillet mellom dyr og mennesker, dyreassistert aktivitet og merkevarebygging, og den er i hovedsak publisert på norsk. Det finnes noe pensumlitteratur innen området dyreassisterte intervensjoner, men den kan ikke kompensere for manglende kunnskap om feltet blant veiledere og lærere. Når det gjelder brukere, finnes det kun litteratur om autisme, demens og psykisk lidelse. Studenten kan ikke gå ut i arbeid uten ytterligere generelle opplæringstiltak rundt det å håndtere dyreassisterte intervensjoner (DAI), som er så mye mer komplekse både når det gjelder former og brukergrupper.

Siden forskningen viser at yrkesutøveren har stor betydning i intervensjoner med dyr, er det viktig at det kommer tydelig fram hva som forventes av kandidatene etter fullført utdanning. Er utgangspunktet det samme for alle kandidater? Sannsynligvis ikke. Søknaden må i større grad presisere hva som kan forventes av de ferdig utdannede kandidatene. Hvilket ansvar skal de ha ute på gårdene? Har de først og fremst ansvar for brukerne, eller ligger vekten på dyrevelferd, og hvordan kan vi forvente oss at yrkesgruppen prioriterer om det oppstår et etisk dilemma mellom dyrevelferd og velferd for brukerne.

Struktur

Strukturen og oppbyggingen av emnene gjennom studiet vurderer vi til å være bra. Det er temaer som gir gode rammer for studenten sin kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse. Hovedfeltet for studiet bygger på sentrale emner som er relevant for yrkesfeltet.

Nivå

Tilbyder legger seg på 5.1 nivå som vi vurderer til å passe studiet bra.

Om kunnskapsutbyttet

Her må tilbyder gå gjennom og ta en vurdering på vektlegging av de ulike kulepunktene. Vi mener at det er viktigst at studentene får innsikt i de sentrale temaene som er vesentlig for studiet, mens de temaene som danner gode rammer bør vektlegges i mindre skala.

Vi anbefaler videre at tilbyder inkluderer noe om markedsføring, hvilke markedsføringskanaler som er mest hensiktsmessig, samt best mulig bruk av sosiale medier til gratis markedsføring i utdanningen.

Om ferdighetsutbyttet

Tilbyder må ikke legge opp til at studenten skal kunne vurdere deltakers helse og behov (fysisk, psykisk og fysiologisk, side 20 i studieplan), da det er egne profesjoner som utdanner seg for å kunne ta disse vurderingene. Ei heller å utvikle egne aktiviteter og opptrening av dyr. Fokuset må være på at studenten skal kunne benytte dyr i samspill med mennesker gjennom aktiviteter som fremmer helse og livskvalitet, mens det opprettholdes god dyrevelferd. Etologi med fokus på naturlig atferd vil være et sentralt tema som ligger til grunn for å opprettholde nettopp dette.

Om utbyttet innen generell kompetanse

Denne er generelt god.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må

- tydeliggjøre og spissformulere kvalifikasjonene da dette skal stå på vitnemålet til studentene
- i større grad presisere hva som kan forventes av de ferdig utdannede kandidatene
- redigere det samlede læringsutbyttet som er for omfattende
- revidere vektleggingen og omfanget av ulike emner og temaer slik at det passer med 5.1 nivå.
- det må også justeres noe på de ulike læringsutbyttebeskrivelsene. Da med tanke på de ulike kulepunktene innenfor kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse, deres betydning for studiets hovedfokus og relevans for studentens ståsted i forhold til yrkeslivet etter endt utdanning. Se anbefalte endringer i avsnitt «Anbefalte endringer i kontekst og kulepunkter med behov for ytterligere definering av fokus for studieplan» under punkt 3.3.2.

Tilbyder bør

- inkludere noe om markedsføring, hvilke markedsføringskanaler som er mest hensiktsmessig, samt best mulig bruk av sosiale medier til gratis markedsføring

3.4 Utdanningens innhold og oppbygning (§ 3-3)

3.4.1 Utdanningens navn

(1) Utdanningens navn skal være dekkende for innholdet og det læringsutbyttet utdanningen gir.

Vurdering

Utdanningens navn er *Samspill mellom dyr og mennesker – dyreassisterte aktiviteter*.

Navnet er bra og kan dekke det en fagskoleutdanning av ett års omfang kan inneholde. Vi oppfatter det som problematisk at ikke avgrensningen til dyreassisterte *aktiviteter* holdes konsekvent i beskrivelsen av utdanningens innhold. I studieplanen redegjøres det for bredden i fagfeltet dyreassisterte intervensjoner. Utdanningen må beskrives slik at det er tydelig at den kvalifiserer til dyreassisterte aktiviteter, og ikke til dyreassistert terapi eller dyreassistert pedagogikk.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte når innholdet i utdanningen er tilpasset navnet – dyreassisterte aktiviteter.

Tilbyder bør

- inkludere dyreassisterte aktiviteter i navnet for å markedsføre fagskoleutdanningen. Eksempel: «*Dyreassisterte aktiviteter for å øke samspill mellom dyr og mennesker*».

3.4.2 Utdanningens innhold og emner

(2) Utdanningens innhold skal være egnet for å nå læringsutbyttet.

(3) De ulike emnene skal til sammen bidra til at studentene oppnår utdanningens totale læringsutbytte.

Vurdering

Utdanningen er delt inn i fem emner:

- Emne 1 - Innføring i dyreassisterte intervensjoner (8 FP),
- Emne 2 - Deltagere i tilbudet (15FP),
- Emne 3 - Dyrevelferd og trening (15FP),
- Emne 4 - Arena og ledelse av tilbud (8 FP) og
- Emne 5 - Tverrfaglig hovedprosjekt inkludert praksis (14 FP).

Vår vurdering er at innholdet i utdanningen er for ambisiøst, jf. 3.1.5. Emnene som er valgt utgjør i utgangspunktet gode temaer og har bra oppbygning. Vi mener imidlertid at studentens/kandidatens forståelse av sin egen rolle som aktør og ansvarlig person er for utydelig i emnebeskrivelsene. Studentene må trenes i å bli profesjonelle med hensyn til kunnskap om seg selv og sin drivkraft og motivasjon for å jobbe med dyreassisterte aktiviteter.

I tilknytning til emne 1, innføring i dyreassisterte aktiviteter, må det være tydeligere at utdanningen gir kompetanse i dyreassisterte aktiviteter. Dersom kandidaten ønsker å kunne tilby dyreassistert terapi eller dyreassisterte pedagogiske tilbud, kan denne utdannelsen brukes som et springbrett videre, eller eventuelt om studenten besitter denne utdanningen fra tidligere av.

Tilbyder må redigere både emner, temaer og vektlegging av de ulike temaene med tanke på læringsutbyttet studentene skal sitte igjen med etter endt utdanning. Det må settes tydelige skiller på hva som er rammene rundt (eksempelvis lover, forskrifter, oppbygging av helse- og skolesystemet i Norge, kunnskap om deltakers helse og behov) og hva som er hovedfokuset gjennom studiet (dyr i aktivitetene, forskjellen på de ulike begrepene innen dyreassisterte intervensjoner, samspillet mellom deltaker og dyr, samhandling med deltaker, relasjonsbygging med deltaker og hvordan tilrettelegge for mening og mestring i aktivitetene med dyr).

Tilbyder må konsekvent fjerne formuleringen «dyreassisterte intervensjoner». Dette er et paraplybegrep der terapi og sosialt behandlingsarbeid kan inngå, og for å kvalifisere til å utføre dette, kreves det profesjonsutdanning på et høyere nivå enn en fagskole. Dessuten kommer det fram av søknaden at få aktører i fagfeltet bruker dyreassisterte intervensjoner (DAI) som bevisst metode. Forskning viser også at det er uklart om dette er en egen metode, eller om det snarere dreier seg om individuelt tilpassede intervensjoner som tar utgangspunkt i yrkesutøverens ekspertise og brukerens behov.

Under avsnittet organisering og arbeidskrav, angir tilbyder at nettstøttet undervisning vil bli brukt som et supplement til samlingsbasert undervisning og praksis. Ettersom vi leser ut i fra søknaden er den nettbaserte delen begrenset til veiledning mellom lærer/ student mellom samlingene, mens undervisningsmodellen heter “*Et nettbasert studie med samlinger*”. Her må det komme tydeligere fram om det dreier seg om en nettbasert eller en samlingsbasert utdanning med nettstøtte.

Vi anbefaler at oppgave 2 i emne 3 kuttes ut, da fokuset i studiet er dyreassisterte aktiviteter og ikke trening av dyr. Det å trene opp et dyr er en profesjon i seg selv, med et stort ansvar og behov for mye erfaring og kunnskap som vi mener studentene ikke har kapasitet eller behov for å tilegne seg under dette studiet. Gjennom de store mengdene med praksis ute i dyreassisterte aktiviteter vil de likevel få erfaring og kunnskap om dette, men å skrive en 6-8 siders oppgave på tema mener vi er unødvendig.

Vi anbefaler å inkludere et tema 3 «*De fire KSL- standardene*» under emne 4. Disse KSL- standardene (kvalitetssikkerhet i landbruket) inkluderer noen av temaene som er satt opp under et par av de andre emnene. Dette temaet bidrar til å rydde opp litt og strukturere innholdet i de ulike emnene, mener vi. Da det legges opp til at «Inn på tunet- tjenester» og tilbydere er en av målgruppene for studiet, vil dette tema være svært aktuelt for mange.

«Anbefalte endringer i kontekst og kulepunkter med behov for ytterligere definering av fokus for studieplan».

Vi vil kommentere på enkelte utbytter vi mener må eller bør endres:

Kunnskapsutbytter Emne1

- første kulepunkt bør byttes fra «innsikt» til «kjennskap til» da den historiske utviklingen ikke er essensiell for studiet, men gir en fin innføring til studiet
- kulepunkt to bør byttes fra «kunnskap om» til «kjennskap til» da oppbyggingen av det norske velferds- og skolesystemet er et stort tema som ikke er essensielt for studiet, men som gir en fin ramme rundt

Emne 2

- i fjerde kulepunkt vektlegges for stor tyngde med bruk av begrepet «innsikt» i lovverk og forskrifter. Det holder med «kunnskap om». Det viktigste er at de får en gjennomgang av dette og at de vet til senere bruk hvor de finner den relevante kunnskapen og informasjonen
- femte punkt må endres til «kunnskap om offentlig tjenesteproduksjon, og kundens krav og andre rammer til tjenesten» med tanke på omfanget på utdannelsen
- i sjette punkt bør «pedagogisk arbeid» tas bort da dyreassistert pedagogikk (DAP) krever utdanning innen pedagogikk som ligger utenfor de rammer som tilbys innen fagskolen

Emne 3

- kulepunkt fire bør omformuleres til å «ha kjennskap til», fordi oppgaven omhandlende trening av dyr anbefales fjernet for å korte ned omfanget av studiet. Da det anbefales å legge vekt på erfaring og opplevelse av treningsmetoder av dyr gjennom praksisperiodene, bør dette kulepunktet omformuleres for å passe til nivået studentene forventes å tilegne seg kunnskapen på

Emne 4

- det bør tilføyes et kulepunkt som tar for seg «kunnskap om effektive markedsføringskanaler»
- i kulepunkt fire må dyreassisterte intervensjoner byttes ut mot dyreassisterte aktiviteter da fokuset ligger på at kandidaten skal ha kunnskap om hvilke faktorer/ elementer som stimulerer brukerne til aktivitet

Ferdighetsutbyttet

Emne1

- kulepunkt tre må avgrenses til ulike former for dyreassisterte aktiviteter og ikke gjelde hele området dyreassisterte intervensjoner (DAI), som er så mye mer sammensatt med tanke på både former og brukergrupper

Emne 2

- kulepunkt seks bør endres til å kunne anvende aktuelt reglement som regulerer egen yrkesutøvelse i en dyreassistert aktivitet

Emne 3

- kulepunkt fire bør strykes da det ikke er dyretrenere de skal bli. Eventuelt kan det byttes ut med tema etologi med fokus på naturlig atferd hos de ulike dyreartene som oftest brukes i dyreassisterte aktiviteter

De resterende kulepunktene er bra, og gir i seg selv et godt fundament for hele studiet. De går på at studentene skal kunne vurdere aktiviteter og igangsette tiltak dersom nødvendig for å ivareta deltakers behov, regelverk og retningslinjer for etikk, dyrevelferd og sikkerhet. Studentene skal kunne lese/ tolke dyrets signaler for å ivareta dyrevelferden, ha kunnskaper om hvordan introdusere mennesket for at relasjonen dyr/ mennesket skal ivaretas best mulig og få best mulig utgangspunkt for videre arbeid. De skal også kunne evaluere nytteverdien av treningsopplegget, samt ha fokus på og gjennomføre nødvendige tiltak for å ivareta helse-, miljø og sikkerhet.

Utbyttet om Generell kompetanse

Emne 1

- i punkt to og tre må fagskolen bytte ut ordet «*intervensjon*» med «*aktivitet*» der dyr brukes

Konklusjon

Nei, vesentlige mangler gjør at kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må

- redigere både emner, temaer og vektlegging av de ulike temaene med tanke på læringsutbytte studentene skal sitte igjen med etter endt utdanning
- konsekvent ta bort formuleringen dyreassisterte intervensjoner
- tydeliggjøre om det dreier seg om en nettbasert eller samlingsbasert utdanning

3.4.3 Studieplanen

(4) Studieplanen skal tydelig vise utdanningens innhold og oppbygning.

Vurdering

Fagskolen har skrevet en omfattende studieplan som viser hvordan studiet er organisert og hvilke læringsutbytter studentene skal oppnå. Tilbyder har i hovedsak beskrevet innholdet og organisering av studiet på en forståelig måte. Vi har noen bemerkninger til studieplanen.

Vurderingen tar utgangspunkt i de formkravene NOKUT stiller til studieplanen. Det er ikke en vurdering av det faktiske innholdet og organiseringen av selve studiet. Studieplanene nevner utdanningens navn, opptakskrav, omfang (fagskolepoeng) og forventet arbeidsmengde for utdanningen som helhet og for hvert emne. Læringsutbyttebeskrivelser og faglig innhold for utdanningen som helhet, og læringsutbytte og faglig innhold for hvert emne er godt beskrevet.

Fagskolen beskriver ikke den indre sammenhengen i utdanningen, men undervisningsformer og læringsaktiviteter og arbeidskrav og vurderingsordninger er beskrevet. Fagskolen har med et punkt 1.5 med begrepsavklaring.

I søknaden står det at utdanningen gis som «*nettbasert utdanning med samlinger*». I studieplanen under punkt 2 står det at undervisningen er «*samlingsbasert med 22 samlinger per studieår*». Hvilken undervisningsform tilbyder skal ha (Jamfør de to ordlydene over) må komme tydelig fram i

studieplanen. Tilbyder beskriver ikke oppbygning/organisering av utdanningen i forhold til den nettbaserte delen.

Fagskolen skriver i studieplanen kulepunkt 5: «*som hovedregel skal det være et nettmøte mellom lærer og studenter hver uke mellom samlingene*». Det står videre at dette vil arte seg som undervisning eller veiledning, men det er ikke beskrevet hvordan dette vil bli gjennomført. Det er heller ikke nærmere beskrevet i noen av tabellene eller oversiktsskjema. Dette må defineres og spesifiseres slik at det inngår i oversikten over utførelsen av studiet.

Responstid og tilbakemelding til studenter på s. 13 i studieplan er satt til to arbeidsdager for henvendelser fra studenter til lærer. Dette vurderes til å være godt. Tilbakemelding på innleverte oppgaver er to uker, dette vurderes som for lang tid. Tilbakemelding må gis raskere. Vi anbefaler fem virkedager fordi nettbasert utdanning stiller krav til rask tilbakemelding for ikke å miste kandidater.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke tilfredsstillende oppfylt.

Tilbyder må

- vise tydelig hvilken undervisningsform tilbyder vil bruke i studieplanen
- spesifisere hvordan nettmøtene skal foregå slik at det inngår i oversikten av utførelsen av studiet
- beskrive kommunikasjonsprogrammet
- redusere antallet dager fra innlevering til tilbakemelding gis

3.5 Undervisningsformer og læringsaktiviteter (§ 3-4)

3.5.1 Veiledning og oppfølging

(1) Utdanningen skal ha et pedagogisk opplegg som sikrer god veiledning og oppfølging av studentene både som gruppe og individ.

Vurdering

Det er ikke konsistens mellom studieplanen og søknaden med hensyn til utdanningens leveranseform. I søknaden står det at utdanningen gis «*nettbasert med samlinger*». I studieplanen står det: «*nettstøttet undervisning og veiledning vil bli brukt som et supplement til samlingsbasert undervisning og praksis*». Søker må bestemme seg for hvordan utdanningen skal gis. Det er vanskelig å vurdere om opplegget sikrer god veiledning og oppfølging når det ikke er klart hvordan utdanningen skal gis. Fagskolen skriver at det skal være et nettmøte mellom lærer og studenter hver uke mellom samlingene. Fagskolen må synliggjøre hvilke emner/ temaer som vil tas opp over den nettbaserte løsningen og hvordan dette gjennomføres i praksis. Hvordan vil «*nettmøte*» utarte seg og hvordan vil veiledningen bli gitt i løpet av dette møtet?

Det finnes ikke tilsvarende utdanninger på fagskolenivå, og utdanningen trekker på forskjellige faglige tradisjoner. Det forventes dermed at studenter med forskjellig bakgrunn vil danne søkermassen til utdanningen. Uansett om utdanningen gis som nettbasert eller samlingsbasert er det viktig at organiseringen av samlingene – ved Hvam og på nett – gjør studentene trygge på hverandre gjennom arbeid i forskjellige grupper.

Fagskolen bør legge til rette for at studentene kan samarbeide under utdanningen, eksempelvis gjennom «medstudentrespons». Det bør åpnes for at studentene samarbeider også i de periodene de ikke deltar på samlinger ved skolen. Det blir spesielt viktig under praksis, og særlig om de arbeider på egen gård.

Ut fra det som foreligger, vil vi si at mappemetodikken er bra.

Vi foreslår at studieåret begynner en ekskursjon, dette vil føre til at studentene blir godt kjent med hverandre og knytter relasjoner som vil være vesentlige for resten av studiet. Det vil styrke deres samhandling og dynamikk i klassen, og de vil dermed kunne danne seg grupper som de kan benytte ved gruppeoppgaver senere (når de bor langt unna er det enklere å samarbeide over nettet når man har bygget relasjoner «ansikt til ansikt» i forkant av samarbeidet). Fordelen med å starte studiet med å dra ut på tur, er at de får oppleve fagfeltet og har flere knagger å henge teorien på senere i studiet.

Veiledning

Veileder sin rolle og dennes rollebeskrivelse i praksis er godt formulert gjennom dokumentet praksisavtale. Tilbyder har ikke definert hvem som skal fungere som veileder dersom studenten ønsker å ha praksis på egen gård/ arbeidsplass. I noen tilfeller jobber studenten der alene, hva gjør man da? Hvem skal studenten kunne lære av og få veiledning av?

Oppfølging

Tilbyder har ikke beskrevet hvordan studenter med lese- og skrivevansker eller med andre særskilte behov får individuell oppfølging eller hvordan oppfølging av studenter i forbindelse med forsinkelser, for stort fravær o.l. blir ivaretatt.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må

- tydeliggjøre hvordan den nettbaserte oppfølgingen og veiledningen skal gjennomføres
- definere hvem som skal fungere som veileder dersom studenten ønsker å ha praksis på egen gård/ arbeidsplass
- beskrive hvordan studenter med lese- og skrivevansker og med andre særskilte behov får individuell oppfølging
- beskrive hvordan oppfølging av studenter i forbindelse med forsinkelser, for stort fravær o.l. blir ivaretatt

Tilbyder bør

- begynne studieåret med en ekskursjon

3.5.2 Undervisningsformer og læringsaktiviteter

(2) Undervisningsformer og læringsaktiviteter, herunder eventuell praksis, skal være tilpasset læringsutbyttet som skal oppnås.

Vurdering

Under overskriften «2.6 Responstid og tilbakemelding til studenter», s. 13 i studieplanen, kulepunkt 5 står det at: «som hovedregel skal det være et nettmøte mellom lærer og studenter hver uke mellom samlingene». Det nevnes at det vil kunne bli benyttet ClassLive, Skype eller telefon for å gjennomføre dette. Det står videre at det vil arte seg som undervisning eller veiledning, men det er ikke beskrevet videre i studieplanen hvordan dette vil bli gjennomført, eller eksakt hvilken plattform som vil bli brukt. Det er heller ikke nevnt i noen av tabellene eller skjematiske oversikter. Dette må defineres og spesifiseres slik at det inngår i oversikten over utførelsen av studiet.

Vi stiller blant annet følgende spørsmål: Skal det for eksempel være noen aktiviteter som forum og læringsstier i Fronter?

Studentenes arbeid varierer mellom oppgaveløsning, prosjektarbeid og praksis med individuell veiledning. Mappemetodikk benyttes og resulterer i en systematisk samling av refleksjoner, oppgaver, rapporter, praktiske arbeider og prosjekter som viser innsats, framskritt og prestasjoner. Vi vurderer at det er en god variasjon i undervisningsformer og læringsaktiviteter og at de er tilpasset studiets innhold og vil kunne bidra til å oppnå læringsutbyttene, dersom tilbyder beskriver og legger til rette for læringsaktivitet på nett.

Tilbyder må synliggjøre opplegget for kvalitetssikring av praksisstudiene.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må

- beskrive hva innholdet i den nettbaserte undervisningen vil bli
- beskrive hvordan Fronter vil bli brukt
- synliggjøre opplegget for kvalitetssikring av praksisstudiene

3.6 Fagmiljøet tilknyttet utdanningen (§ 3-5)

3.6.1 Undervisningspersonalets sammensetning og kompetanse

(1) Undervisningspersonalets sammensetning og samlede kompetanse skal være tilpasset utdanningen slik den er beskrevet i studieplanen. Undervisningspersonalet må samlet ha følgende kompetanse:

- a) Formell utdanning minst på samme nivå som det undervises i, innen det aktuelle fagområdet eller nærliggende fagområder. For nye fagområder der det ennå ikke tilbys tertiær utdanning, kan langvarig yrkespraksis erstatte formell utdanning.
- b) Pedagogisk kompetanse relevant for utdanningen. Minst én person skal ha formell pedagogisk utdanning og erfaring, og et særlig ansvar for utdanningens pedagogiske opplegg.
- c) Digital kompetanse relevant for utdanningen.
- d) Relevant og oppdatert yrkeserfaring.

Vurdering

Formell kompetanse

Fra tabellen over undervisningspersonalet:

Undervisningspersonalet utgjøres av ni personer – seks fast ansatte hos tilbyder og tre timelærere. Av de fast ansatte har to mastergrad i husdyrvitenskap, en har mastergrad i landbruksøkonomi, en har lærerutdanning og høyere utdanning i spesialpedagogikk og pedagogikk, en er psykiatrisk sykepleier, en har allmennlærerutdanning og videreutdanninger i psykososialt arbeid med barn og unge, yrkespedagogikk og relevante kurs fra NMBU. Timelærerne har henholdsvis mastergrad i husdyrvitenskap og doktorgrad i folkehelsevitenskap, agronomutdanning og hovedfag i sosialantropologi, utdanning i agroteknikk, relevante kurs og bachelorgrad i design (mote og tekstil).

Sensor har utdanning i pedagogisk veiledning og coaching, personalutvikling og ledelse, helsepolitikk og helserett.

Ut i fra studieplanen er det satt opp tema som omhandler markedsforståelse og merkevarebygging, men det fremkommer ikke tydelig hvem av undervisningspersonalet som skal ha denne kompetansen. Det er sterkt anbefalt at det leies inn en foreleser som kan ha en forelesning omhandlende effektive markedsføringskanaler med markedsføringskompetanse på dyreassisterte aktiviteter/ Inn på tunet.

Slik personalsammensetningen ser ut, taler det for at hovedvekten i utdanningen bør ligge på dyrevelferd og landbruk. At utdanningen ligger under landbruksfag, taler for at den bør begrenses til Grønn omsorg og aktivitet med dyr. Personalsammensetningen gir ikke muligheter for den fordypningen om ulike brukere og det teoretiske utgangspunktet studentene trenger for å oppnå kunnskaper om dyreassisterte intervensjoner. Vi vurderer den formelle kompetansen som relevant om tilbyder velger å fjerne “*dyreassisterte intervensjoner*” fra studieplanen. Hvis ikke, må denne kompetansen beskrives.

Pedagogisk kompetanse og den pedagogisk ansvarlige fra søknaden og tabellen over ansatte:

Den pedagogisk ansvarlige er avdelingsleder for landbruksstudier ved Fagskolen Innlandet. Hun er ikke ført inn i tabellen over undervisningspersonalet. Hun har pedagogisk seminar (UiO 1982) og mastergrad i pedagogikk (om nettbasert læring og voksnes læring). Hun har vært lærer i matematikk, fysikk og miljøkjemi på forskjellig nivå i 32 år. Hun er prosjektleder for utvikling av nettbaserte studier og har ansvar for pedagogisk utviklingsarbeid ved Fagskolen innlandet.

Av de fast ansatte har fire praktisk-pedagogisk utdanning og to har lærerutdanning. Flere har videreutdanninger og kurs. Av de timeansatte har en praktisk-pedagogisk utdanning, en begynner på slik utdanning i 2018.

Slik beskrives utviklingen av det pedagogiske opplegget: *«Det pedagogiske opplegget utvikles i samarbeid med faglærerne for utdanningen, tillitsvalgte studenter, ledelsen ved FI med forankring i skolens styre. Alle lærere som underviser på utdanningen og er pedagogisk ansvarlig fra Fagskolen Innlandet, deltar sammen med klassens tillitsvalgte»*. Vi vurderer den pedagogiske kompetansen som relevant.

Digital kompetanse

Fra søknaden og tabellen:

Pedagogisk ansvarlig har nettpedagogisk kompetanse.

For de fast ansatte og en av timelærerne beskrives digital kompetanse slik: *«MS Office Grunnleggende kompetanse – standard programvare»*. For de to andre timelærerne henholdsvis *«SPSS, DMU, Windows, indesign»* og *«Officepakken, Adobe Cs»*. Sensor har ettårig datautdanning.

I tabellen er det ikke spesifisert om de ansatte har nettpedagogisk kompetanse. Tilbyder må spesifisere dette eller vise til en plan for opplæring av ansatte i nettpedagogikk.

Siden utdanningen er nettbasert med samlinger, må det i kravspesifikasjonen stilles krav om nettpedagogisk kompetanse i lærerstaben.

Relevant og oppdatert yrkeserfaring

I Tabell 1 *“Undervisningspersonalet tilknyttet utdanningen”*, angis det at en lærer som er fast ansatt ved skolen i en 100 % stilling og en timelærer har spisskompetanse på det som kandidaten skal bli - den profesjonelle aktiviteten. Men, det savnes spisskompetanse på dyreassisterte intervensjoner og bare en timelærer med spisskompetanse kan bli vanskelig. Det er ønskelig at aktuelle lærer med spisskompetanse var fast ansatt.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må

- stille krav om nettpedagogisk kompetanse i lærerstaben i kravspesifikasjonen
- spesifisere lærernes nettpedagogiske kompetanse eller vise til en plan for opplæring av ansatte i nettpedagogikk
- spesifisere lærernes kunnskap om dyreassisterte intervensjoner om de velger å fortsette å ha dette som mål

Tilbyder bør

- leie inn en foreleser som kan ha en forelesning omhandlende effektive markedsføringskanaler med markedsføringskompetanse på dyreassisterte intervensjoner/ Inn på tunet

3.6.2 Praksisveiledere

(2) For utdanninger med praksis skal eksterne praksisveiledere ha kompetanse til å veilede og vurdere studentene i praksis.

Vurdering

Tilbyder sin beskrivelse av den eksterne praksisveilederens funksjon, når studenten er på praksisplass hos en tilbyder, er gjort på en tilfredsstillende måte. Det står derimot ikke noe om hvordan dette løses i de tilfellene hvor studenten skal ha praksis på egen arbeidsplass/ gård.

I tillegg må tilbyder synliggjøre hvordan man forholder seg til at det er et relativt nytt virksomhetsfelt, hvilket gjør at de som fungerer som veileder selv ikke nødvendigvis har noen formell utdanning på området. Dette være seg dyreassisterte aktiviteter, eller enda mindre på området dyreassisterte terapi.

Tilbyder oppgir at det er få som bruker dyreassisterte intervensjoner (DAI) som bevisst metode, og at de som arbeider på feltet, ønsker å lære seg mer om dyreassisterte intervensjoner. Når disse da fungerer som veiledere og ikke har den faglige kompetansen på området dyreassisterte intervensjoner, kan heller ikke studieplanen ta utgangspunkt i at praksis skal skje der dette utøves.

Tilbyder har beskrevet veiledning og oppfølging av praksisveiledere bra.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må:

- synliggjøre hvordan det løses med praksisveileder/ mentor dersom praksisen gjennomføres på egen gård
- synliggjøre hvordan man forholder seg til at dette er et relativt nytt virksomhetsfelt
- vise hvordan tilbyder og veileder skal forholde seg til at synet på dyrehold har endret seg

Tilbyder bør

- definere hvem som skal ansvar for å sikre utvikling og progresjon i løpet av praksisperioden

3.6.3 Undervisningspersonalets størrelse og stabilitet

(3) Undervisningspersonalet må være stort og stabilt nok til å gjennomføre fastsatte læringsaktiviteter.

Vurdering

I forhold til at antallet studenter oppgis til 20 stykker har vi gjort følgende vurdering:

Undervisningspersonalet utgjør til sammen vel en og en halv stilling og består av ni personer. Fem har hovedstilling på 100 prosent hos tilbyder, en har hovedstilling på 80 prosent hos tilbyder, tre er timelærere. De ansatte med hovedstilling hos tilbyder har mellom 12 og 20 prosent stilling innen utdanningstilbudet, og de tre timelærerne har henholdsvis 46, 10 og 20 prosent stilling.

Pedagogisk ansvarlig for utdanningen innehar god kompetanse om nettbaserte utdanningsformer og voksenlæring. Hennes kompetanse bør være mer fremtredende når det kommer til den nettbaserte løsningen for studiet.

Stabilitet er viktig også når det gjelder vurdering og eksaminering.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

3.6.4 Faglig ansvarlig

(4) Utdanningen skal ha en faglig ansvarlig med formell faglig kompetanse. Faglig ansvarliges oppgave er å sikre at studentene gjennomfører utdanningen som beskrevet i planen og oppnår læringsutbyttet. Faglig ansvarlig må være tilsatt hos tilbyder i minimum 50 prosent stilling.

Vurdering

Kompetansen til faglig ansvarlig framkommer både i tabell over undervisningspersonalet og i beskrivelsen «Om tilbyder». Faglig ansvarlig er ansatt hos tilbyder i 100 prosent stilling. Hun har praktisk-pedagogisk utdanning i tillegg til en mastergrad innen husdyrernæring. Hun har ansvaret for at studentene gjennomfører utdanningen og oppnår læringsmålene etter studieplanen, og for at hele lærerteamet samarbeider åpent om kvalitetssikring av studiet på generell basis. Ettersom faglig ansvarlig er tilsatt mer enn i 50 prosent stilling og har den formelle faglige kompetansen, anser vi at kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

3.7 Eksamen og sensur (§ 3-6)

3.7.1 Eksamens- og vurderingsordningene

(1) Eksamens- og vurderingsordningene skal være egnet til å vurdere om læringsutbyttet er oppnådd.

Vurdering

Det skal foretas en helhetlig vurdering av kompetansen (kunnskap, ferdighet og generell kompetanse) som studenten har tilegnet seg gjennom hele studiet. Det settes en slutt karakter i hvert emne, her brukes bokstavkarakter med skalaen A-F. A fremragende, B Meget god, C God, D Nokså god, E Tilstrekkelig, F Ikke bestått. Ved vurdering anvendes kriteriene: 1. Faglig innhold, 2. Kunnskap, 3. Selvstendighet og drøfting, 4. Ethiske overveielser, 5. Fremstilling, 6. Oppgavelikhet. Tilbakemelding gis på enkeltoppgaver.

Fra søknaden: «Tverrfaglig hovedprosjekt skal skrives individuelt eller sammen med en medstudent. De skal skrive en prosjektoppgave, som etterfølges av en individuell muntlig eksaminasjon. Studenter som har fullført og bestått alle arbeidskrav innen studiets emner og godkjent skriftlig tverrfaglig fordypningsoppgave kan framstilles for muntlig eksaminering. Skriftlig del vurderes av hovedveileder og sensor og gir en karakterantydning før gjennomføring av muntlig eksaminasjon. ... Hovedveileder og sensor fastsetter den endelige karakteren og studenten blir meddelt dette umiddelbart».

Hovedoppgaven, Emne 5, burde skrives individuelt og ikke med mulighet for samarbeid mellom to studenter, da denne oppgaven legger grunnlag for den muntlige eksamineringen. Om muligheten for samarbeid skal være der, må det være tydelig hvordan man går fram for å vurdere hver students innsats i arbeidet.

Tilbyder skriver ikke noe om hvordan intern eller ekstern sensor skal benyttes for å sikre kvaliteten på hovedoppgaven og den helhetlige vurderingen.

Ellers er eksamens- og vurderingsordningene tilfredsstillende. Vurderingsformene er vektet seg imellom på en fornuftig måte. Det er tydelig hva som er tellende og ikke tellende, og de er egnet for å måle om læringsutbyttet er oppnådd. Vi savner kun at tilbyder tydeliggjør hvordan de skal gå fram for å vurdere hver student sin innsats i arbeidet dersom de skal få samarbeide om hovedoppgaven.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må

- tydeliggjøre hvordan de skal gå fram for å vurdere hver student sin innsats i arbeidet dersom studentene skal få samarbeide om hovedoppgaven
- spesifisere om intern eller ekstern sensor skal benyttes for å sikre kvaliteten på hovedoppgaven og den helhetlige vurderingen

3.7.2 Sensorenes kompetanse

(2) Sensorene skal ha kompetanse til å vurdere om læringsutbyttet er oppnådd.

Vurdering

I tabellen over undervisningspersonalet er det oppgitt én ekstern sensor med slik kompetanse: Utdanning i pedagogisk veiledning og coaching, personalutvikling og ledelse og helsepolitikk og helserett. Ettårig datautdanning. Yrkeserfaring: Veileder og avdelingsleder i arbeidsmarkedsbedrift, veiledet mennesker med nedsatt arbeidsevne, daglig leder Inn på tunet Akershus og er per dags dato veileder i et psykiatrisk senter.

Beskrivelsen omhandlende krav til sensorens kompetanse i forhold til faglig og praktisk kompetanse. Disse er beskrevet i «Kvalitetssikringssystem for Fagskolen Innlandet» og gir gode og dekkende krav til sensor.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

3.8 Infrastruktur (§ 3-7)

Tilbyder skal ha lokaler, utstyr, informasjonstjenester, administrative og tekniske tjenester, IKTressurser og arbeidsforhold som er tilpasset utdanningen, og som utgjør et forsvarlig lærings- og arbeidsmiljø for studenter og ansatte.

Vurdering

Programvare og PC til studenter

Tilbyder skriver i pkt. 2.9 om litteratur og tekniske hjelpemidler at: «*Studentene må disponere egen bærbar PC og Office-pakke, med nærmere angitt spesifikasjoner. Studentene må ha grunnleggende basisferdigheter innen bruk av PC som verktøy. Informasjon om nødvendig programvare blir gitt ved melding om opptak*». Tilbyder må gi opplysninger om hvilke programvare som er nødvendig i studieplanen.

Teknisk support

Ansatte og studenter får hjelp fra IKT-personell med problemer som måtte oppstå. Det skal være tilstrekkelig IKT-ressurser satt av til utdanningen. Denne ressursen skal brukes til å yte service overfor ansatte og studenter. I tillegg skal nettverk, skrivere og kopimaskiner driftes. Tilbyder skriver ikke hvordan IKT-support skal gis til nettstudenter, for eksempel via teamviewer.

Læringsplattformen fronter

Fronter skal brukes som nettverksplattform, og brukes som informasjonskanal for både ansatte og studenter. Vi vurderer dette til å være en god løsning, dersom de pedagogiske funksjonene i fronter brukes i nettutdanningen, dette må tilbyder beskrive nærmere.

Stedsbaserte samlinger: Tilbyder oppgir at samlingsbasert undervisning gis ved Hvam vgs og Sogn Jord og hagebruksskule. Vi vurderer lokalene og utstyret ved skolene som tilfredsstillende.

Forsikring: Forsikring må være ordnet fra fagskolen. Tilbyder må beskrive hvordan skolens forsikring av studenter ivaretar studenter i praksis. Spesielt på bakgrunn av at noen av studentene kanskje skal jobbe på egen gård i praksis

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må

- beskrive hvilke programvare som er nødvendig å installere på privat PC i studieplanen for å kunne delta i en nettbasert utdanning med samlinger
- beskrive hvordan IKT-support skal gis til nettstudentene
- beskrive de pedagogiske funksjonene i Fronter, som brukes i nettutdanningen
- beskrive skolens forsikringsordning for studenter i praksis

Konklusjon etter sakkyndig vurdering

Utdanningen anbefales ikke godkjent.

Følgende krav i fagskoletilsynsforskriften er ikke tilfredsstillende oppfylt:

- § 3-1(1) a om grunnlag for opptak
- § 3-1(4) om praksisavtaler
- § 3-1(5) om omfang og arbeidsmengde
- § 3-2 om læringsutbytte
- § 3-3 om utdanningens innhold og oppbygning, punkt (2), (3) og (4)
- § 3-4 om undervisningsformer og læringsaktiviteter, punkt (1) og (2)
- § 3-5 om fagmiljø tilknyttet utdanningen, punkt (1) og (2)
- § 3-6 (1) om eksamen
- § 3-7 om infrastruktur

Se 3.1-3.7 i dette rapportutkastet for en vurdering av hvert enkelt krav.

4 Tilvarsrunde

NOKUT mottok 4.september 2018 tilbakemelding fra søkeren, på de sakkyndiges vurdering i utkast til tilsynsrapport. Under presenterer vi søkerens tilbakemelding på den sakkyndige vurderingen, samt de sakkyndiges tilleggsvurdering av de opprinnelig underkjente kravene

4.1 Søkerens tilbakemelding

NOKUT
Postboks 578
1327 Lysaker

Att.: saksbehandler Ane Benedicte Lillehammer

Tilsvar til sakkyndig rapport-søknad om godkjenning av fagskoleutdanningen Samspill mellom dyr og mennesker – Dyreassisterte aktiviteter

Nettbasert med samlinger – 60 studiepoeng

Vi viser til utkast til rapport fra sakkyndig komité av 12.07.2018, Deres referanse 18/01971-10

Nedenfor følger våre tilsvar med kommentarer til MÅ- (og BØR-punkter) I tillegg følger 7 vedlegg:

Studieplan (rev.sept.2018)

Utviklingsplan for nettstudier

Vitnemål

KS-rutiner 1.3.2, 1.5.2.3, 1.5.2.4, 1.5.2.7

Innledning

Vi takker for konstruktive og utfyllende kommentarer fra sakkyndig komite. Vi har etterstrebet å svare på alle punkter og vil her komme med en oppsummering av de endringer som er gjort. Vi ber om forståelse for at tilsvaret overskrider krav på maks tre sider da sakkyndig komité's krav om endringer alene fyller to sider. Hovedkommentarene er endret gjennom studieplanen for å klargjøre målet med utdanningen som skal omhandle dyreassisterte aktiviteter og ikke bevege seg innenfor terapifeltet. Alt som omhandler dyreassisterte intervensjoner og brukere er derfor tatt ut og endret til å omhandle dyreassisterte aktiviteter. Utdanningen skal ha fokus på helsefremming og mestring, noe som er tydeliggjort i studieplanen. Vi beklager denne misforståelsen og håper vi har klart å få dette bedre frem i teksten slik den står nå.

Når det gjelder praksis og kvalitetssikring av denne har vi spesifisert dette i praksisavtalen og et utdypende vedlegg angående praksis. Praksissteder og veiledere vil være godkjente Inn på tunet tilbydere med erfaring innen dyreassisterte aktiviteter (se vedlegg for detaljer). Dette er per i dag den kvalitetsordningen vi har innenfor dette feltet. Veiledning og dialog med faglærer vil være tett gjennom ukene praksisen foregår. Det vil derfor sikres dialog med student der det er behov. Arbeidskravet med innlevering av logg er viktig for studentenes refleksjon over det de opplever i praksis. Et fokus på case der det skal reflekteres over egne opplevelser vil gi studenten viktig erfaring rundt utføring av dyreassisterte aktiviteter. Praksisstedene vil få opplæring på forhånd av fagskolen for å være forberedt på møtet med studentene.

I hht. Fagskoleloven av juni 2018 er vedlagte studieplan endret og fagskolepoeng erstattet av studiepoeng.

Tilbyder må:

- klargjøre om det legges opp til at studentene allerede skal ha en høyere utdanning og arbeidslivserfaring fra profesjonene; landbruksfag, helsefag eller pedagogikk.

Det vises til Forskrift om opptak, studier og eksamen ved Fagskolen Innlandet, kap.2, §2-2.

Innholdet i kap. 1.7. realkompetansevurdering er endret, og vurderes opp imot krav for ordinært opptak. Det forventes ingen annen høyere utdanning eller arbeidslivserfaring enn videregående utdanning eller realkompetanse. Yrkesutøvere med en profesjon innen helse eller

pedagogikk har anledning til å ta utdanningen som et tillegg til sin profesjon. Målgruppe er tydeliggjort, jfr studieplanens kap 1.3 og 1.4.

- benytte begrepet dyreassisterte aktiviteter i stedet for dyreassisterte intervensjoner.
Studieplanen er gjennomgående rettet opp iht til dette kravet, både mht tittel på studiet, emner og læringsutbyttebeskrivelser.
- beskrive i malen for praksisavtale hvordan de skal gjennomføre kvalitetssikring av praksisstedene
Malen for praksisavtale er endret iht. til dette kravet, jfr. vedlagt avtale, studieplanens kap. 2.2. og kap. 6.2.
- beskrive hvordan de skal kvalitetssikre praksisveilederne, hvem skal være veileder- samt hvordan oppfølging av praksis på egen gård vil bli gjennomført
Mal for Praksisavtale og retningslinjer for praksis er omtalt i kap.2.2 og tatt inn i kap.6.1 og 6.2.
- gi tilstrekkelig opplæring av praksisveilederne til at de skal kunne takle ulike reaksjoner hos studentene når de kommer ut i praksis
Dette er tatt inn i praksisavtalen, studieplanens kap.6.6. Se også svar på neste punkt.
- sørge for at det er samsvar mellom praksisstedenes tilbud om dyreassisterte aktiviteter og de ulike kompetansemålene gjennom studiet
Praksismentor blir i forkant av praksisperioden invitert til skolen der studiet gjennomføres på en informasjonsdag/veilederkurs. Vi anser det som viktig å plassere utdanningen på riktig nivå i NKR, samt informere om skoleslagets forskrifter og lovverk. Formålet er å snakke om praksisgjennomføring, både prosjekt på egen arbeidsplass og praksisplass utenfor eget arbeidssted. Tema som tas opp er bl.a.
  - Forventninger til studentrollen, oppgaver og ansvar
  - Praksismentors forventninger og lærerens rolle i praksisperioden
  - Praksisfeltets forventninger til lærere på skolen
  - Fagskolens forventninger til praksismentor
- sørge for at eksterne veiledere har den nødvendige kompetansen og kapasiteten som elevene trenger og har krav på for å sikre faglig fremgang og personlig utvikling
Det vises til svar gitt til foregående punkt.
- ta ansvar for å skaffe alle studentene en tilfredsstillende praksisplass som gir dem relevant erfaring
Praksissted skal godkjennes av skolen. Malene er endret slik at dette kommer bedre fram.
- synliggjøre opplegget for kvalitetssikring av praksisstudiene og synliggjøre hvordan det løses med praksisveileder/ mentor dersom praksisen gjennomføres på egen gård
Deltagelse av praksismentor på fagskolens veilederkurs og en ekstern praksismentor som oppfyller kravene for godkjent IPT-gård og erfaring. Dette er tatt inn i studieplanens kap. 2.2, samt beskrevet i mal for praksis, jfr. studieplanens kap.6.1 og 6.2.
- revurdere og kutte ned på omfanget på de ulike temaene
Kap. 5 Emnebeskrivelse med tilhørende læringsutbytte er revidert, og det er kuttet ned i antall temaer og læringsutbyttebeskrivelsen er justert iht dette.
- skrive riktig sum på antall timer og uker i studieplanen
Studieplanens kap. 1.9 og 2.1 er revidert. Den gjennomsnittlige forventede innsatsen er 20 t/uke, til sammen 76 uker, noe som er i samsvar med øvrige, tilsvarende studier ved FI. Dette gjennomføres i løpet av to skoleår.

- redusere antall samlinger og nettmøter
Kap. 2 er redigert. Antall dager med samling er redusert fra 44 til 36 dager. Dette samsvarer med andre utdanninger ved Fagskolen Innlandet. I tillegg kommer obligatorisk praksis, veiledning og lærerstyrte nettaktiviteter.
- tydeliggjøre og spissformulere kvalifikasjonene da dette skal stå på vitnemålet til studentene
Overordnede læringsutbyttebeskrivelser er justert og satt inn i vitnemålmalen. Vedlagte vitnemålmal er satt opp i hht. Forskrift om opptak, studier og eksamen ved Fagskolen Innlandet.
- i større grad presisere hva som kan forventes av de ferdig utdannede kandidatene
Læringsutbyttebeskrivelse er justert og tydeliggjort på emnenivå, jfr. kap. 5. Kap.1.8. er justert.
- redigere det samlede læringsutbyttet som er for omfattende
Overordnede læringsutbyttebeskrivelser er redigert, og dyreassisterte aktiviteter er konsekvent benyttet i studieplanen, jfr. kap. 1.6.og kap. 5.
- revidere vektleggingen og omfanget av ulike emner og temaer slik at det passer med 5.1 nivå.
Omfang og temaer er justert, dyreassisterte aktiviteter er konsekvent benyttet, en oppgave er tatt ut under emne 3.T.emaer som danner bakgrunnsinfo er tatt ut, jfr kap. 5.
- Det må også justeres noe på de ulike læringsutbyttebeskrivelsene. Da med tanke på de ulike kulepunktene innenfor kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse, deres betydning for studiets hovedfokus og relevans for studentens ståsted i forhold til yrkeslivet etter endt utdanning. Se anbefalte endringer i avsnitt «Anbefalte endringer i kontekst og kulepunkter med behov for ytterligere definering av fokus for studieplan» under punkt 3.3.2.
Læringutbytte er justert slik at det kommer tydeligere frem at fokuset er på dyreassisterte aktiviteter. Trening av dyr er omformulert til håndtering av dyr. Målet er her å lære studentene er forståelse av dyrets reaksjoner på ulik håndtering. Alt som omhandler brukere og vurdering av brukere er tatt ut. Læringsutbytte innen yrkesprofesjon og personlig utvikling er lagt til, jfr kap5.
- redigere både emner, temaer og vektlegging av de ulike temaene med tanke på læringsutbytte studentene skal sitte igjen med etter endt utdanning
Dette er redigert i henhold til punktene under 3.3.2. i tilsvaret. Jfr. også studieplanenes kap.1.8 og kap.5. Tema som danner rammer eller omhandler dyreassisterte intervensjoner er tatt ut.
- konsekvent ta bort formuleringen dyreassisterte intervensjoner
Studieplanen er gått gjennom, og endret. Overordnet kjennskap til ulike former for tiltak med dyr for å skape forståelse for hvor dyreassisterte aktiviteter hører hjemme er lagt inn i kap.5.1.
- tydeliggjøre om det dreier seg om en nettbasert eller samlingsbasert utdanning
Kap.2 er endret. Utdanningen tilbys som nettbasert med samlinger iht. innsendt søknad
- vise tydelig hvilken undervisningsform tilbydes vil bruke i studieplanen
Studieplanens kap. 2.3 er revidert, og nettbaserte aktiviteter er nå nærmere beskrevet i studieplanen.
- spesifisere hvordan nettmøtene skal foregå slik at det inngår i oversikten av utførelsen av studiet
Se forrige punkt
- beskrive kommunikasjonsprogrammet
Dette er beskrevet i studieplanens kap. 2.3.
- redusere antallet dager fra innlevering til tilbakemelding gis

Fagskolen har gjennomarbeidede rutiner gått i KS-rutine 1.3.2- Rutine for drift av nettbasert undervisning med samlinger «For avtalte innleveringer får studentene tilbakemelding normalt i løpet av to uker»

- tydeliggjøre hvordan den nettbaserte oppfølgingen og veiledningen skal gjennomføres
Kap.2.3 er endret når det gjelder oppfølging og veiledning. Det vises til endringer iht. tidligere punkter. Nærmere beskrivelse av bruk av læringsplattformen Fronter og bruken av denne er lagt inn i Studieplanens kap. 2.3
- definere hvem som skal fungere som veileder dersom studenten ønsker å ha praksis på egen gård/ arbeidsplass
Kap. 2.2 er endret. Vedlegg med utdypende informasjon om praksis, se kap.6.1 og 6.2.
- beskrive hvordan studenter med lese- og skrivevansker og med andre særskilte behov får individuell oppfølging
Alle studenter får ved studiestart tilbud om testing for å avdekke eventuelle lese- og /eller skrivevansker. Fagskolen Innlandet har egen PP-rådgiver som vil kunne følge opp de studentene som har slike vansker og eventuelt gjennomføre ytterligere tester for iverksetting av tiltak. Informasjon om dette ligger også på skolens hjemmeside.
- beskrive hvordan oppfølging av studenter i forbindelse med forsinkelser, for stort fravær o.l. blir ivare tatt
*Skolen har egne rutiner for oppfølging av studenter som leverer for sent eller ikke leverer arbeidskrav. KS-rutinene er vedlagt.
KS-rutine 1.5.2.3 Varsel om risiko for ikke å få vurdering i emner
KS-rutine 1.5.2.4 Rutine ved mangelfull vurderingsmappe
KS-rutine 1.5.2.7 Sluttmelding i emne*
- beskrive hva innholdet i den nettbaserte undervisningen vil bli
Dette er nå bedre beskrevet i studieplanens kap. 2.3.
- beskrive hvordan Fronter vil bli brukt
Dette er beskrevet i studieplanen, kap.2.3
- synliggjøre opplegget for kvalitetssikring av praksisstudiene
Jfr. tidligere punkt, lagt inn i Malen for praksissted, justering av kap. 2.2, kap. 6.1. og kap. 6.2.
- stille krav om nettpedagogisk kompetanse i lærerstaben i kravspesifikasjonen
*Det stilles krav om kompetanse innen nettpedagogikk ved nytilsetting.
Fagskolen Innlandet har videre utarbeidet egen utviklingsplan for nettstudier. Se vedlagte fil.*
- spesifisere lærernes nettpedagogiske kompetanse eller vise til en plan for opplæring av ansatte i nettpedagogikk
*Fagskolen Innlandet har egen Utviklingsplan for nettstudier. Målformuleringene i utviklingsplanen legger føringer for kvalitetsarbeidet ved skolen sentralt og ved de ulike avdelingene og utdanningene internt/eksternt. Det gjennomføres årlig kurs for å ajourføre og/eller øke lærernes kompetanse innen dette feltet. Fagskolen innlandet har fått KD-midler for å videreutvikle lærernes kompetanse og skolens eksterne lærer knyttet til dette studiet blir oppfordret til å delta på alle interne kurs arrangert i regi av Fagskolen Innlandet. Det gjennomføres også en årlige samling for lærere fra eksterne studiesteder der fokus er nettbaserte læringsformer. I læringsplattformen er det utarbeidet et eget rom der det legges digitale ressurser innen pedagogikk tilpasset nettbasert undervisning.
Se vedlagte Utviklingsplan*

- spesifisere lærernes kunnskap om dyreassisterte intervensjoner om de velger å fortsette å ha dette som mål
Studieplanen er endret til å omhandle dyreassisterte aktiviteter, og studieplanen er justert iht dette.
- synliggjøre hvordan det løses med praksisveileder/ mentor dersom praksisen gjennomføres på egen gård
Det vises til tidligere punkt og kap 6.1 og 6.2
- synliggjøre hvordan man forholder seg til at dette er et relativt nytt virksomhetsfelt
Studiested Hvam har ansatt fagperson med doktorgrad innen folkehelse og dyreassisterte aktiviteter som også underviser og deltar i andre norske og nordiske fagmiljøer. Det er kontakt med øvrig fagmiljø ved NMBU, bl.a. gjennom at de har deltatt i utviklingsarbeidet. Det benyttes utenlandsk litteratur oversatt fra tysk og norsk til engelsk. Det er kontakt med fagmiljøer i Østerrike gjennom et samarbeid med FMLA Oslo og Akershus.
- vise hvordan tilbyder og veileder skal forholde seg til at synet på dyrehold har endret seg
Fagskolen skal ha tett dialog med relevante fagmiljøer, og knytte til seg gjesteforelesere, veileder o.a. med oppdatert kunnskap både innen utøvelse av en profesjon og praktisk erfaringskompetanse. Faglærer vil være veileder under praksisperiodene i tillegg til praksismentorer. Gjennom logg og refleksjon vil studenten kunne lære av situasjoner de opplever på praksisstedet hvis dette skulle fravike fra hvordan samspill mellom dyr og mennesker undervises gjennom studiet. Fagskolen vil vurdere praksisstedene før de tildeles studentene for å i størst mulig grad sikre godt samsvar med fagundervisningen. Kravene til praksisstedene gjennom KSL standard og erfaring/utdanning bør også sikre dette. Kursing av praksismentorer vil også bidra til å sikre dialog med fagskolen og andre fagmiljøer, og muligheter for å oppdatere sin kunnskap gjennom dette.
- tydeliggjøre hvordan de skal gå fram for å vurdere hver student sin innsats i arbeidet dersom studentene skal få samarbeide om hovedoppgaven
Prosjektoppgaven er endret til krav om individuell innlevering, jfr. studieplanens kap. 5.5.
- Spesifisere om intern eller ekstern sensor skal benyttes for å sikre kvaliteten på hovedoppgaven og den helhetlige vurderingen
Det skal brukes ekstern sensor, studieplanens kap. 4.4. er revidert iht dette.
- beskrive hvilke programvare som er nødvendig å installere på privat PC i studieplanen for å kunne delta i en nettbasert utdanning med samlinger
*Studieplanen er endret, kap.2.9.
Krav til programvare er beskrevet i studieplanens kap. 2.9. Evt. spesifikke krav utover dette blir gjort kjent for studentene i opptaksbrevet.*
- beskrive hvordan IKT-support skal gis til nettstudentene
Beskrivelse om IT-support er lagt inn i studieplanens kap. 2.9
- beskrive de pedagogiske funksjonene i Fronter, som brukes i nettutdanningen
Beskrivelse av de pedagogiske funksjonene er lagt inn i studieplanens kap. 2.9.
- beskrive skolens forsikringsordning for studenter i praksis
Oppland fylkeskommune har tegnet en ulykkesforsikring som gjelder for studenter på fagskolen. For studenter som er utplassert i næringslivet, gjelder ulykkesforsikringen når utplasseringen inngår som ledd i undervisningen. Forsikringen gjelder i ordinær arbeidstid og på direkte reise til og fra arbeidsstedet.

Tilbyder bør:

- fjerne opptakskravet om bestått Design- og håndverk
Mulighet for ordinært opptak fra Design og håndverk, programområdet aktivtør er fjernet som generelt opptakskriterium, jfr. studieplanens kap. 1.7 Ordinære opptakskrav
- vurdere å inkludere flere opptakskrav innen landbruk og miljø
Dette er vurdert, og er uendret. Naturbruksprogrammet inkluderer også programområder innen gartneri, miljø og dyrefag.
- senke kravet til realkompetanse fra fem til tre år
Kan ikke endres. Viser til Forskrift om opptak, studier og eksamen ved Fagskolen Innlandet (06.07.2017) §2-2 Opptak på grunnlag av realkompetanse
- sette like rammebetingelser for studentene i alle dokumenter som sendes inn sammen med søknad om utdanningen
Realkompetansevurderingene er endret iht ordinære opptakskrav, jft studieplanens kap. 1.7 Realkompetansevurdering
- inkludere noe om markedsføring, hvilke markedsføringskanaler som er mest hensiktsmessig, samt best mulig bruk av sosiale medier til gratis markedsføring
Fagskolen Innlandet har egen hjemmeside der alle studier markedsføres. Skolene der studiet gjennomføres, har tilsvarende informasjon om sitt fagskolestudium på hjemmesiden. Skolene har også egne Facebook-sider og det utarbeides brosjyrer for hvert studium. Fagskolen Innlandet sammen med fem andre fagskoler danner Fagskolene på Østlandet som driver felles markedsføring av alle utdanninger ved de 6 fagskolene.
- inkludere dyreassisterte aktiviteter i navnet for å markedsføre fagskoleutdanningen. Eksempel: «Dyreassisterte aktiviteter for å øke samspill mellom dyr og mennesker».
Studieplanens navn er endret til Dyreassisterte aktiviteter – samspill med dyr for å fremme helse og mestring
- begynne studieåret med en ekskursjon
Dette har vi gode erfaringer med ved dagens landbruksstudier, og vil bli vurdert som aktuelt også for dette studiet ved planlegging av det samlede studiet.
- leie inn en foreleser som kan ha en forelesning omhandlende effektive markedsføringskanaler med markedsføringskompetanse på dyreassisterte intervensjoner/ Inn på tunet
Bruk av gjesteforelesere blir vurdert ved gjennomføringen av studiet og legging av årsplaner
- definere hvem som skal ansvar for å sikre utvikling og progresjon i løpet av praksisperioden
Dette ansvaret tilligger faglig ansvarlig for studiet.

Gard Tekrø Rolid
Rektor

Anne Rørvik
Avdelingsleder

4.2 Sakkyndig tilleggsvurdering

4.2.1 Studieplanen

§ 3-3. *Utdanningens innhold og oppbygning*

(4) Studieplanen skal tydelig vise utdanningens innhold og oppbygning

4.2.2 Undervisningsformer og læringsaktiviteter

§ 3-4. *Undervisningsformer og læringsaktiviteter*

- (1) Utdanningen skal ha et pedagogisk opplegg som sikrer god veiledning og oppfølging av studentene både som gruppe og individ.
- (2) Undervisningsformer og læringsaktiviteter, herunder eventuell praksis, skal være tilpasset læringsutbyttet som skal oppnås

Vurdering

Tilbyder har gjort en innsats med å forbedre studieplanen og viser gjennom tilsvaret at det er gjort en god jobb med å forbedre de fleste må-punktene i rapporten, men det mangler dessverre fortsatt en spesifikk plan på den nettbaserte delen av studiet.

Tilbyder skriver at de har valgt at utdanningen tilbys som «nettbasert med samlinger». Slik det beskrives i undervisningsplanen fremgår det ikke at det skal foregå særlig mye planlagt aktivitet som er nettbasert. I «utviklingsplan for nettstudier ved Fagskolen Innlandet» og i «rutine for drift av nettbasert undervisning med samlinger» er det ikke lagt opp til noen undervisning via nettet. Utdanningen kan ikke tilbys som «nettbasert med samlinger» dersom det ikke er noen undervisning via nettet.

Det må tydelig fremkomme en oversikt over hvilke temaer pr. emne som er planlagt å tas over den nettbaserte løsningen. Dette kan gjøres ved å tildele den nettbaserte undervisningen en plass i tabellen under kap. 2.1 Skjematisk gjennomføringsmodell. Det står veldig generelt hvilke arbeidsmetoder som skal benyttes, men ikke hvordan dette faktisk er tenkt gjennomført. Sånn det står oppført pr. nå virker studieplanen satt opp som et samlingsbasert studie.

Konklusjon

Nei, vesentlige mangler gjør at kravet ikke er tilfredsstillende oppfylt.

Tilbyder må

- tydeliggjøre om det dreier seg om en nettbasert eller samlingsbasert utdanning
- spesifisere hvordan nettmøtene skal foregå slik at det inngår i oversikten av utførelsen av studiet (kap. 2.1)
- tydelig beskrive hva innholdet i den nettbaserte undervisningen vil bli.

4.2.3 Eksamen og sensur

§ 3-6. Eksamen og sensur

(1) Eksamens- og vurderingsordningene skal være egnet til å vurdere om læringsutbyttet er oppnådd.

Vurdering

I tilsvaret står det at de har endret til krav til individuell innlevering på hovedoppgaven som er en del av eksamen, mens i studieplan står det: "Oppgave 1: Tverrfaglig hovedprosjekt gjennomføres individuelt eller sammen med en medstudent. Ved samarbeid er begge studentene ansvarlig for prosjektets totale innhold." Dette må endres slik at det kommer tydelig frem at det skal leveres en individuell oppgave selv om hovedprosjektet er gjennomført som et samarbeid med en medstudent.

Konklusjon

Nei, vesentlige mangler gjør at kravet ikke er tilfredsstillende oppfylt.

Tilbyder må

- endre ordlyden i «Arbeidskrav», kap. 5.5 til spesifikt påpeke en individuell oppgave uavhengig om den i praksis er gjennomført som et samarbeid med medstudent

4.2.4 Tilbyder har tatt ut fra studieplanen, kap. 2.1(side 11), uten at noe ble påpekt fra oss:

- et avsnitt om hvordan samlingene skal gjennomføres. Dersom det er snakk om mange samlinger gjennomført på enkeltdager, eller færre samlinger gjennomført over flere dager, eks. 3-5 dagers samlinger. Dette må komme tydelig frem i studieplanen for at mulige kandidater skal kunne vurdere om studiet er gjennomførbart i deres livssituasjon. Pr. nå står dette ikke beskrevet.

4.3 Endelig konklusjon fra sakkyndig komité

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte. Utdanningen anbefales ikke godkjent.

Tilbyder må

- tydeliggjøre om det dreier seg om en nettbasert eller samlingsbasert utdanning
- spesifisere hvordan nettmøtene skal foregå slik at det inngår i oversikten av utførelsen av studiet (kap. 2.1)
- tydelig beskrive hva innholdet i den nettbaserte undervisningen vil bli
- endre ordlyden i "Arbeidskrav", kap. 5.5 til spesifikt påpeke en individuell oppgave uavhengig om den i praksis er gjennomført som et samarbeid med medstudent.

5 Vedtak

NOKUT anser ikke de faglige kravene for godkjenning av Samspill mellom dyr og mennesker ved Fagskolen Innlandet som oppfylt. Vi avslår derfor søknaden. Vedtaket er fattet med hjemmel i

- lov om fagskoleutdanning § 2
- forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning § 5-1 (1) (studiekvalitetsforskriften)

6 Dokumentasjon

Rapporten er skrevet på bakgrunn av:

- Søknad som kom inn våren 2018 NOKUTs saksnummer 18/01971-1.
- Tilsvar datert 16. april 2018, NOKUTs saksnummer 18/01971-11.

Vedlegg 1:

Sakkyndig komité

Kravene til sakkyndige står oppført i fagskoletilsynsforskriften kapittel 2. De sakkyndige skal vurdere om søknaden oppfyller kravene for godkjenning av fagskoleutdanning, jf. fagskoletilsynsforskriften kapittel 3.

Den sakkyndige komiteen har bestått av følgende medlemmer:

- **Gårdeier Elisabeth Johansen, Inn på tunet - tilbyder i Øvre Eiker kommune**
Elisabeth Johansen har eid gården i Vestfossen siden januar 2017, og vært godkjent Inn på tunet-tilbyder siden mai samme året. Hun ble godt kjent med fagfeltet Grønn omsorg gjennom bachelorstudiet i Hestefag på NMBU. Hun leverte i 2015 sin bacheloroppgave omhandlende «Inn på tunet» tilbud, med fokus på hvordan hesten kan brukes som en helsearbeider i alternative aktiviteter. Våren 2016 gjennomførte hun pedagogikk og didaktikk eksamen i Praktisk pedagogisk utdanning ved Institutt for matematiske realfag og teknologi ved NMBU. Våren 2017 tok hun etterutdanning innen dyreassisterte intervensjoner på NMBU. Våren etter deltok hun på et seminar arrangert av Marie Jose Enders Slegers og Aubrey H. Fine om dyreassisterte intervensjoner og terapi. I dag er hun daglig leder ved Menings- og mestringsgården AS og tilbyr tilbud innen «Gården som alternativ læringsarena», samt ulike avlastningstilbud.
- **Catharina Carlsson, sosionom med magistergrad i folkehelsevitenskap samt videreutdanning i hesteunderstøttede intervensjoner.**
Etter sin eksamen i juss arbeidet hun innen kriminalomsorgen der hester var en del av virksomheten. Ved Linné universitetet der hun nå arbeider som lektor i sosialt arbeid, har hun utviklet og drevet med utdanning i hesteunderstøttet sosialt arbeid på 7,5 respektive 15 høyskolepoeng. Den 31. mai 2017 disputerte hun med sin avhandling «Hesteunderstøttet sosialt arbeid - ett samtalerom med potensielle muligheter for ungdom med selvskadeatferd og deres personale». Et nytt forskningsprosjekt handler om helsefremmende arbeid rette mot elever på grunnskolen. Prosjektet har som mål å forbedre kommunikasjon og motorikk ved hjelp av ride terapi. Catharina Carlsson veileder sosionomer, psykologer, psykoterapeuter og atferdsvitere som benytter hestestøttede intervensjoner i personlig og profesjonell utvikling.
- **Marit Berg har vært nettlærer ved eCademy fra 2013 til dags dato og er således nettsakkyndig.**
Hun utdannet seg til intensivsykepleier i 2000. I 2007 tok hun Mastergrad i ernæring, helse og miljø. Hun tok høgskolepedagogikk 2008. Hun har vært Høgskolelektor ved Høgskole i Hedmark fra 2007 til dags dato. Hun har vært lærer ved NKI fra 2007 til 2012.

Sakkyndige skal ikke ha oppgaver ved fagskolen eller ha andre tilknytninger til tilbyder som kan medføre inhabilitet. De sakkyndige har erklært at de ikke er inhabile i saken. Søkerinstitusjonen har fått anledning til å uttale seg om NOKUTs forslag til sakkyndige, og har ingen merknader.